

The Discourse Model of Participatory Urban Design with the Approach of Citizenship Education (Case Study: The Historical Context of Kazerun)

ABSTRACT INFO

Article Type
Qualitative Research

Authors

1*.Reza Akbari
2. Mohsen Rafian
3.Hossein Amirazodi

1*. Assistant Professor,
Department of Urban Planning,
Faculty of Art and
Architecture, Yazd University,
Yazd, Iran.
2. Assistant Professor,
Department of Urban Planning,
Faculty of Art and
Architecture, Yazd University,
Yazd, Iran.
3. Master's student in Urban
Planning, Department of Urban
Planning, Faculty of Art and
Architecture, Yazd University,
Yazd, Iran.

*Corresponding Author
r_akbari@yazd.ac.ir

Article History

Received: 30 August 2022
Accepted: 26 September 2022

ABSTRACT

Statement Problem: The discourse model of participatory design is proposed in the world as a solution for the redesign of urban contexts. Extensive destructions in the historical contexts of Iran are due to the lack of implementation of the urban design discourse.

Aim: This research explores the pattern of discourse creation in participatory design with the approach of citizenship education in the historical context of Kazerun.

Methods: The qualitative research approach was coded by categorizing the clusters of the participating community and snowball sampling into 3 open, axial and selective categories, then it was interpreted with the content analysis technique.

Results: The categories extracted from the interviews were included in 7 axial factors and in 2 selective reasons, including residents' ignorance and incorrect urban management.

Conclusion: Considering the effective factors in the citizens' ignorance (lack of understanding of the characteristics of the context, social and economic factors), the urban designer as a facilitator, at the beginning with the aim of making the participants aware of the historical context and creating a context for central participation, provided citizenship education then with preliminary education Urban design helps to turn the proposal into the ideas of the participants. Then moderates the ideas and codifies them in the form of integrated and comprehensive policies and helps the city management to communicate the implementation policies of participatory urban design and solve the problems caused by incorrect policies in the field of urban management, economic, design and security.

Keywords: Discourse, Urban Design, Participatory, Citizenship Education, Kazerun

الگوی گفتمان طراحی شهری مشارکت‌محور با رویکرد آموزش شهروندی (مطالعه موردی: بافت تاریخی کازرون)

رضا اکبری *

استادیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

محسن رفیعیان

استادیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

حسین امیرعضدی

دانشجو کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

چکیده

بیان مسئله: الگوی گفتمان طراحی مشارکت‌محور در دنیا به‌عنوان راه‌حلی برای بازطراحی بافت‌های شهری مطرح می‌شود. تخریب‌های گسترده در بافت‌های تاریخی ایران به علت عدم پیاده‌سازی گفتمان طراحی شهری است.

هدف: این پژوهش به کشف الگوی گفتمان‌سازی در طراحی مشارکت‌محور با رویکرد آموزش شهروندی در بافت تاریخی کازرون می‌پردازد.

روش: رویکرد پژوهش کیفی و با دسته‌بندی خوشه‌های جامعه مشارکت‌کننده و نمونه‌گیری گلوله برفی در ۳ دسته باز، محوری و گزینشی کدگذاری شده، سپس با تکنیک تحلیل محتوا تفسیر شده است.

یافته: مقولات مستخرج از مصاحبه‌ها در ۷ عامل محوری و در ۲ دلیل گزینشی شامل ناآگاهی ساکنان و مدیریت شهری نادرست قرار گرفت.

– این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد با راهنمایی دکتر رضا اکبری و مشاوره دکتر محسن رفیعیان در گروه شهرسازی دانشگاه یزد انجام گرفته است.

نتیجه‌گیری: با توجه به عوامل مؤثر در ناآگاهی شهروندان (عدم شناخت ویژگی‌های بافت، عوامل اجتماعی و اقتصادی) طراح شهری به‌عنوان تسهیل‌گر ابتدا با هدف آگاهی مشارکت‌کنندگان از بافت تاریخی و ایجاد زمینه مشارکت‌محوری به آموزش شهروندی پرداخته سپس با آموزش مقدماتی طراحی شهری به تبدیل نظر به ایده مشارکت‌کنندگان کمک می‌کند. سپس ایده‌ها را تعدیل و به صورت سیاست‌های یکپارچه و جامع مدون نموده و به مدیریت شهری برای ابلاغ سیاست‌های اجرایی طراحی شهری مشارکت‌محور و حل مشکلات ناشی از سیاست‌های نادرست در زمینه مدیریت شهری، اقتصادی، طراحی و امنیت کمک می‌کند.

واژگان کلیدی: گفتمان، طراحی شهری، مشارکت‌محور، آموزش شهروندی، کازرون

تاریخ دریافت: [۱۴۰۱/۶/۸]

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۱/۷/۴]

* نویسنده مسئول: r_akbari@yazd.ac.ir

۱- مقدمه

مشارکت شهروندی در طراحی شهری ضروری است. [۱] چراکه توسعه اجتماعی منجر به بروز مشارکت اجتماعی می‌شود. [۲، ۳] برای مشارکت در جامعه فرد باید با آموزش، دانش لازم به دست آورد. [۴] طراحی شهری مشارکت‌محور به‌عنوان رویکردی جهانی در حال اجرا می‌باشد. الگوی گفتمان مشارکت‌محور در ایران هنوز اجرایی نشده است چراکه پژوهش‌های این زمینه بسیار کم است اما نیاز به وجود این رویکرد در بافت‌های تاریخی بسیار احساس می‌شود. بافت‌های تاریخی دارای هویت [۵]، مشکلات گسترده [۶]، قابلیت توسعه [۷] نیازمند ملاحظات ویژه و رویکرد جامع‌نگر [۱]، متشکل از عمل و سیاست با تأکید بر اقدامات یکپارچه [۸] است. توجه به مسائل اجتماعی، فرهنگی و

اقتصادی بسیار مهم است. [۹] چراکه رویکردهای پیشین نتیجه-ای جز عدم موفقیت نداشته است. [۱۰] پس در بازطراحی بافت-های تاریخی نیاز به گفتمان مشارکت محور دیده می شود. این که الگوی گفتمانی شامل چه مواردی است با بررسی های میدانی مشخص خواهد شد.

بافت تاریخی کازرون در هسته قدیمی شهر در پژوهش های علمی بافت فرسوده قلمداد کرده اند. [۱۱] با مشارکت مردمی در سال ۱۳۹۹ محدوده بافت تاریخی کازرون مشخص، سپس مرکز توجه قرار گرفت. عدم آموزش ساکنان این بافت و ناآشنایی مدیران شهری در مواجهه با طراحی مشارکت محور در این بافت، شاهد تخریب گسترده بافت هستیم. بدین منظور پژوهش حاضر در پی کشف الگوی گفتمان طراحی شهری مشارکت محور مبتنی بر آموزش شهروندان است.

۲- مبانی نظری

ضرورت پایداری و بهبود کیفیت محیط [۱۲] از طریق آموزش شهروندی که از مؤلفه های توسعه شهرنشینی است [۱۳] در رویکرد نوین طراحی شهری مطرح می شود چراکه شکوفایی هر جامعه رابطه مستقیم با مشارکت محوری آن دارد لذا آموزش شهروندان برای مشارکت محوری، دغدغه طراحان شهری است. [۱۴] مؤلفه های آموزش شهروندی باید از مشارکت محوری مردم استفاده کند. درواقع آموزش شهروندانی کارآمد و توانمند و آگاه که می دانند راه دستیابی به رضایت شخصی در جامعه از طریق مشارکت محوری حاصل می شود، ضرورتی در گفتمان آموزشی است. [۱۵] آموزش شهروندی با آموزش اخلاقی، مشارکت محوری و گفتمان سازی رابطه تنگاتنگی دارد. [۱۶]

اجزای آموزش شهروندی برای رسیدن به طراحی شهری مشارکت محور شامل هدف، روش، محتوا، مخاطب، ابزار و سنجش است. شناخت و چگونگی کارکرد این اجزا بحث اصلی در گفتمان آموزش شهروندی برای طراحی شهری مشارکت-محور است. در آموزش شهروندی وحدت رویه ای در زمینه مواجهه عملی وجود ندارد. [۱۷]

۲-۱- هدف آموزش

هدف آموزش شهروندی فراتر از مشارکت محوری است و به اهدافی مانند پرورش فکر، مسئولیت، اراده و اختیار و زیباگرایی، تقسیم می شود. لذا آموزش از جامعه و برای جامعه است و نه آموزش به جامعه. [۱۸] یعنی رویکرد پایین به بالا در آموزش شهروندی برای ایجاد گفتمان طراحی شهری مشارکت محور ضروری است. پس طراحی از بالا به پایین یا از خارج از سیستم مشارکت محوری جایی در گفتمان آموزش شهروندی برای طراحی شهری نخواهد داشت. برنامه آموزشی مناسب، با بررسی میدانی مشخص می شود تا آموزش بر مبنای نیاز مشارکت-کنندگان باشد و برنامه ریزی مطابق با اهداف رفتاری آنها به آموزش، تهیه محتوا، تولید محصول آموزشی، قالب های آموزشی و اولویت های آموزشی بپردازد و باعث ایجاد انگیزه در مشارکت-محوری برای آموزش غیررسمی در طراحی شهری واقع شود. [۱۹]

۲-۲- روش آموزش

آموزش جوانان و کودکان برای مشارکت در زندگی اجتماعی از ارزش های اساسی جامعه است. [۲۰] ایجاد نهادهای دموکراتیک

محلی استراتژی آموزش شهروندی برای طراحی شهری مشارکت‌محور است [۲۱] چراکه یکی از روش‌های آموزش شهروندی، کنش گروهی است و در مجمع‌های محلی که جوانان با آن پا به عرصه فعالیت جمعی گذاشته و درگیر مسائل شهر و محله خود شوند، مناسب‌ترین روش برای آموزش شهروندی است که نتیجه‌ای این اقدام آموزش در آموزش‌های رسمی دیده نمی‌شود. [۲۲] آموزش غیررسمی (آندراگوژی) برای آموزش بزرگسالان است چراکه آن‌ها کنترل بیشتری بر فرایندها و نتایج یادگیری اعمال می‌کنند بنابراین قدرت و استقلال بیشتری را در یادگیری خود وارد می‌کنند؛ اما برای کودکان آموزش‌های رسمی (پداگوژی) به واسطه کنترل کامل دانش-پذیران توسط آموزش‌دهنده مناسب‌تر است. [۲۳]

۲-۳- محتوای آموزش

آموزش شهروندی متناسب با ابعاد شناختی، تعلق و تعهد فردی، ایجاد شناخت و تفکر خلاق در جامعه، ایجاد فرصت‌های یادگیری و آموزش مداوم، ارتقاء ساختار حقوق شهروندی به یک نهاد مستقل می‌باشد. [۲۱] الگوی آموزش شهروندی مورد توجه طراح شهری در راستای فرهنگ‌پذیری و یادگیری متقابل برای ایجاد دانش مشترک شامل حساسیت مردم نسبت به فرهنگ، زیبایی‌شناسی، معماری، فناوری یا شهروند بودن، برگرفته از سبک زندگی مردم است. [۲۴] در این گفتمان آموزش صرفاً شامل آموزش مشارکت‌کنندگان نمی‌شود و طراحان شهری نیز باید در مورد شیوه تسهیلگری در طراحی شهری آموزش ببینند. طراحان به‌عنوان رابط میان سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان (که غال با به دولت اعتماد ندارند) هستند. طراح شهری مدیریت

مشارکت را بر عهده دارد و در نقش تسهیل‌کننده و سازمان‌دهنده باید به‌جز شایستگی در مهارت‌های درسی، آموزش‌های مرتبط با آن را نیز دریافت کرده باشند. [۲۴] این شایستگی از تجربه در پروژه‌های طراحی شهری مشارکت‌محور مشابه منبعث می‌شود. [۲۵] که لزوم داشتن محتوای آموزش شهروندی در طراحی شهری مشارکت‌محور را یادآور می‌شوند. [۲۶]

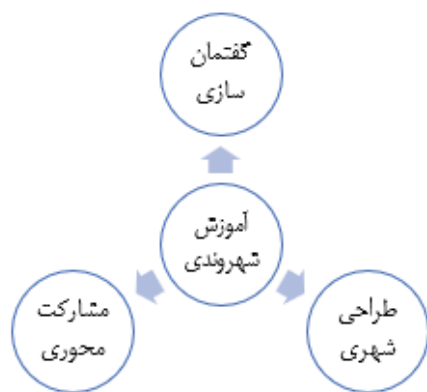
۲-۴- مخاطب

حوزه‌های مهم آموزش شهروندی در طراحی شهری مشارکت-محور برای جنبه‌های مختلف مانند حوزه بهداشتی، میراث، آموزش، خدمات دولتی و عمومی، جوامع و مردم دارد. [۲۷] توجه به نیاز مردم در طراحی شهری مشارکت‌محور باعث انتقال حس خوبی به مشارکت‌کنندگان می‌شود. این حس خوب تمایل به اختصاص زمان و منابع از سوی مردم ایجاد می‌کند. [۲۸] بعلاوه مواردی مانند موقعیت طرح، ابزار و روش، زیرساخت، برابری قدرت مشارکت‌کنندگان و مشارکت واقعی از سوی مردم، نیز وجود دارد. [۲۹] تمامی موارد گفته شده دارای سطوح متفاوتی در مقیاس‌های مفهوم، بعد، مؤلفه و شاخص هستند. لذا همه این موارد باید در ۳ بخش محدوده، توسعه و مقیاس مورد بررسی قرار گیرند. [30] تا حدود مداخله، میزان مداخله و شدت مداخله برای طراحی شهری و درگیر کردن مشارکت‌کنندگان مشخص شود.

۲-۵- ابزار آموزش

در آموزش شهروندی از تمامی ابزارها باید استفاده کرد. [۱۹] فضای مجازی و قابلیت‌های آموزشی و ایجاد ارتباط در آن‌ها،

آموزش شهروندی برای ایجاد گفتمان و یا آموزش شهروندی برای طراحی شهری و یا آموزش شهروندی برای ایجاد مشارکت محوری، محوری برای بازطراحی می‌باشد. آنچه که باید در آموزش شهروندی قرار گیرد در ۵ بخش است که شرایط ایجابی هر بخش برای گفتمان‌سازی در طراحی شهری مشارکت محور ضروری تلقی می‌شود. عدم شکل‌گیری سیستم آموزش شهروندی و یا نقص در اجرای آن، منجر به شکست در ایجاد گفتمان برای طراحی شهری مشارکت محور خواهد شد.

شکل ۱: آموزش شهروندی و ارتباط سه گانه تاثیر

۳- روش پژوهش

کشف الگویی برای گفتمان‌سازی نیاز به شناخت بافت تاریخی کارزون از زبان ساکنان و دیگر ذی‌مدخلان دارد. پژوهش حاضر با رویکردی تفسیرگرایانه، به شناسایی عواملی که در طراحی شهری مشارکت محور مؤثر هستند می‌پردازد تا الگویی در گفتمان‌سازی برای آموزش شهروندی در بافت تاریخی کارزون پیدا و مطرح نماید. شیوه مصاحبه به این صورت بوده که ابتدا مشارکت‌کنندگان در پژوهش در سه خوشه ساکنان، بازاریان و مدیران شهری دسته‌بندی شدند (شامل ۴۰ درصد بازنشته، ۲۴

می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای آموزش شهروندی در طراحی شهری با رویکرد مشارکت محوری مورد استفاده قرار گیرد. ایجاد آتلیه برای تمرین مهارت طراحی و تشویق به شرکت در مسابقات مشابه با هدف آموزش و همچنین فعالیت‌های ترکیبی می‌تواند در برنامه آموزشی گنجانده شود. [۳۱] مکانی که افراد آموزش‌دیده بتوانند در آن به تمرین پرداخته و یا باعث گسترش آموزش شهروندی یا مشارکت محوری در طرح‌های شهری (طراحی شهری یا برنامه‌ریزی شهری) شود، باید به‌عنوان یک ضرورت دیده شود.

۶-۲- سنجش

آنچه که در انتهای طرح باید مورد ارزیابی و سنجش قرار گیرد شامل سنجش: ۱- آگاهی عمومی از طراحی شهری ۲- سنجش نتایج آموزش طراحی شهری کارگاه‌های آموزش شهروندی برای مردم ۳- بازخورد مردم نسبت به الگوی گفتمانی طراحی شهری مشارکت محور، است. [۳۲] در الگوسازی گفتمان طراحی شهری مشارکت محور در پرتو آموزش شهروندی باید بررسی شود که آیا این گفتمان منجر به دموکراسی محلی شده است؟ آیا آموزش شهروندی منجر به توانمندسازی مشارکت‌کنندگان شده است؟ آیا یادگیری متقابل در گفتمان آموزش شهروندی اتفاق افتاده است؟ آیا طراح شهری، مشارکت‌کنندگان را آینده‌نگر می‌داند؟ پس طراحی شهری مشارکت محور از طریق آموزش شهروندی بر ۴ اصل استوار است: ۱- دموکراسی ۲- توانمندسازی افراد از طریق فرآیند آموزش شهروندی طراحی شهری ۳- یادگیری متقابل طراحان شهری و افراد ۴- نگاه به انسان به‌عنوان فردی ماهر و مدبر که توسعه در اقدامات آینده. [۳۳]

گفتمان آموزش‌محور در طراحی شهری می‌باشد که به شرح موارد در جدول ذیل آمده است:

درصد مغازه‌دار، ۱۸ درصد خانه‌دار و ۱۸ درصد سایر) و در ادامه به روش گلوله برفی از ایشان مصاحبه در مورد چرایی عدم ایجاد گفتمان موفق در طراحی شهری مشارکت‌محور در بافت تاریخی کازرون شد. مصاحبه‌ها با در سه دسته باز، محوری و گزینشی کدگذاری شده سپس با تکنیک تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار گرفت.

۴- یافته‌ها

آمار توصیفی مشارکت‌کنندگان حاکی از ۴۱ درصد زن و ۵۹ درصد مرد که ۳۵ درصد مجرد و ۶۵ درصد متأهل می‌باشد. میانگین سنی حدود ۵۱ سال و به‌طور میانگین ۴۷ سال در بافت تاریخی سکونت دارند. از این میان ۶ درصد بی‌سواد و ۱۲ درصد ابتدایی، ۱۸ درصد سیکل، ۲۹ درصد دیپلم، ۲۳ درصد لیسانس، ۶ درصد فوق‌لیسانس و ۶ درصد دکترای حرفه‌ای بودند (حدود ۳۵ درصد دارای تحصیلات دانشگاهی). میانگین درآمد مشارکت‌کنندگان ۶ میلیون تومان می‌باشد که در گروه متوسط جامعه اقتصادی کازرون قرار می‌گیرند. حدود ۷۶ درصد از بدو کودکی، ۱۲ درصد از کودکی، ۶ درصد از نوجوانی و ۶ درصد از جوانی تاکنون سابقه سکونت در بافت تاریخی دارند.

۴-۱- کدگذاری باز

مصاحبه‌های صورت گرفته توسط نویسندگان با تکنیک تحلیل محتوا مورد بررسی قرار گرفت و ۳۳ مقوله مهم از گفته‌های مشارکت‌کنندگان استخراج گردید. این مقولات بخشی ناشی از خلاء موجود و برخی ناشی از عدم آموزش ساکنان و نبود

جدول ۱- تحلیل مصاحبه‌های بافت تاریخی به صورت کدگذاری باز (ماخذ: نویسندگان)

مقولات	مفاهیم
فرسودگی	محله قدیمی و مخروبه است کسی دلش تمیاد کاری کند
تصمیم به مهاجرت	دوست ندارم در محله بمانم
تبود هویت	هیچ چیز محله برایم اهمیت ندارد
عدم رعایت حریم شخصی	افراد زیاد کنجکاوی می‌کنند
تبود کاربری یا خدمات اقتصادی	یک مغازه خوب برای خرید مایحتاج نیست
تبود فضای شهری	پارکی باشد تا در آن جمع شویم
مبلمان شهری نامناسب	مبلمانی برای تئستن و تجمع قرار داده شده
تبود کاربری فرهنگی	مکانی برای انجام فعالیت‌های فرهنگی همگانی نیست
تبود زیست شایه	شب می‌شود محله خلوت می‌شود
گسستگی بافت	چندپاره شدن محله به خاطر خیابان‌کشی‌ها و آپارتمان‌سازی‌ها
دخیل نکردن ساکنان در طراحی محله	شهرداری به حرف ما گوش نمی‌دهد
عدم در نظر گرفتن مردم در طراحی	طراحی برایشان مهم‌تر از مردم است ولی مردم ساکن بافت هستند
عدم ایجاد انجمن محلی	انجمنی ندارد پیگیر امور باشد
تابرابری سطح فرهنگی و اجتماعی	سطح اجتماعی افراد محله متفاوت است
تاتوئی در ایجاد پویایی اقتصادی	شغل پردرآمدی در محله شکل نگرفته که پول و خدمات به محله سرازیر شود
تالمنی	امنیت نیست
تیار به فضای استراحت	جایی برای استراحت و تفریح نیست
عدم وجود برنامه‌ای مدون	شهرداری برنامه‌ای برای بافت ندارد
ضابطه‌مند نبودن ساخت‌وساز	هر کسی هر سازهای بخواهد می‌سازد و به قوانین توجه ندارد
آشکارسودن بزه	در محله بوی دختلیات می‌آید
تبود بازار رقابت	یک مغازه در محله که یا چیزی ندارد یا قیمت گزاف می‌دهد
کم ارزش بودن بافت	قیمت زمین پایین است، طراحی به صرفه نیست
غیربومی سازی تمامی ساختمان‌ها	همه تماشای جدید و خارجی کار می‌کنند
تبود مکان گردشگری	چیزی که برای بازدید باشد وجود ندارد
اختلاط فرهنگی ناشی از مهاجرت	اتباع خارجی بیشتر ساکن شده‌اند که فرهنگشان متفاوت است
بلندمرتبه سازی	آپارتمان‌سازی زیاد شده
عدم استفاده از اراضی معطل	زمین‌های رها شده زیاد است
تگاه موزه‌ای به بافت	محله را مانند موزه می‌بینند
خطر تخریب	خانه‌ها رویه تخریب است
افتشاش بصری ناشی از بلندمرتبه سازی	آپارتمان‌ها نفس محله را گرفته‌اند
تگاه صرفاً اقتصادی به طراحی	خانه‌ها را با کمترین قیمت می‌سازند و دیگر به طراحی اهمیت نمی‌دهند
سیاست‌های تادرست حمایتی	وام توسازی می‌دهند که خانه و آپارتمان بسازید از اون طرف شهرداری اجازه چند طبقه می‌دهد
عدم درآمدزایی از بافت	مسولان شهرداری به فکر درآمدزایی پایدار نبوده‌اند

۴-۲- کدگذاری محوری

طراحی (۴ مورد) و سیاست مدیریتی (۱۱ مورد) در بافت بوده است. هم‌راستایی مقولات، نزدیکی مفاهیم و شیوه اثرگذاری، محور تقسیم‌بندی در این کدگذاری بوده است.

مقولات مصاحبه‌ها طی کدگذاری دسته بندی شده و این مقولات دربردارنده ویژگی بافت (۲ مورد)، عوامل اقتصادی (۵ مورد)، اجتماعی (۴ مورد)، فرهنگی (۴ مورد) و امنیتی (۲ مورد)،

جدول ۲- تحلیل مصاحبه‌های بافت تاریخی به‌صورت کدگذاری محوری (ماخذ: نویسندگان)

عوامل	مقولات	عوامل	مقولات
ویژگی بافت	فرسودگی	سیاست مدیریتی	نیبود زیست تپانه
	خطر تخریب		گسستگی بافت
اقتصادی	نیبود کاربری یا خدمات اقتصادی		عدم ایجاد انجمن محلی
	ناآشنایی در ایجاد پویایی اقتصادی		عدم وجود برنامه‌ای مدون
	نیبود بازار رقابت		ضابطه‌مند نبودن ساخت‌وساز
	کم ارزش بودن بافت		پلندمرتبه سازی
	نگاه صرفاً اقتصادی به طراحی		عدم استفاده از اراضی معطل
اجتماعی	تصمیم به مهاجرت		نگاه موزهای به بافت
	نیبود هویت		اغتشاش بصری ناشی از پلندمرتبه سازی
	عدم رعایت حریم شخصی		سیاست‌های نادرست حمایتی
	نیبود مکان گردشگری		عدم درآمدزایی از بافت
فرهنگی	نیبود کاربری فرهنگی	امنیت	ناامنی
	ناپرایری سطح فرهنگی و اجتماعی		آتشکاربودن یزه
	غیرپوی سازی نمای ساختمان‌ها		
طراحی	اختلاط فرهنگی ناشی از مهاجرت		
	میلان شهری نامناسب		
	عدم در نظر گرفتن مردم در طراحی		
	دخیل نکردن ساکنان در طراحی محله		
	نیاز به فضای استراحت		

۴-۳- کدگذاری گزینشی

عوامل تاثیرگذار شامل ناآگاهی ساکنان از بافت و ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی آن می‌باشد. عامل دوم مدیریت شهری نادرست است که باعث بر هم خوردن نظم اقتصادی، امنیت و طراحی شده است. گزینش این موارد و جایگیری آنان در این یک بخش ناشی از منبع اثر متفاوت آن‌ها و پیامد یکسان این گروه‌ها می‌باشد.

دلیل	عامل	مقولات
تاگاهی ساکنان	ویژگی یافت	فرسودگی
		خطر تخریب
		تصمیم به مهاجرت
	اجتماعی	تبدول هویت
		عدم رعایت حریم شخصی
		تبدول مکان گردشگری
		تبدول کاربری فرهنگی
	فرهنگی	تابرایی سطح فرهنگی و اجتماعی
		غیربومی سازی تمانی ساختمان‌ها
		اختلاط فرهنگی ناشی از مهاجرت
مدیریت شهری تادرست	اقتصادی	تبدول کاربری با خدمات اقتصادی
		تاثباتی در ایجاد پویایی اقتصادی
		تبدول بازار رقابت
		کم ارزش بودن یافت
		تگاه صرفاً اقتصادی به طراحی
		میلان شهری نامناسب
	طراحی	عدم در نظر گرفتن مردم در طراحی
		دخیل تکردن ساکنان در طراحی محله
		تیار به فضای استراحت
		تبدول زیست شباته
		گستگی یافت
		عدم ایجاد اتجمن محلی
	سیاست مدیریتی	عدم وجود برتامه‌ای مدون
		ضابطه‌مند تبودن ساخت‌وساز
		پلندمرتبه سازی
		عدم استفاده از اراضی معطل
		تگاه موزهای به یافت
		افتشاش بصری ناشی از پلندمرتبه سازی
		سیاست‌های تادرست حمایتی
		عدم درآمدزایی از یافت
		تالامنی
		اشکاربودن بزه
	امنیت	

شهروندی به عنوان راه حل اصلی برای حل مشکلات یافت تاریخی کازرون مطرح و با ایجاد گفتمان سازی به نتیجه‌ای متناسب با نیاز مشارکت کنندگان و مدیریت شهری خواهد رسید.

۵- نتیجه گیری

به صورت کلی مشکلات گفتمان در طراحی شهری مشارکت- محور در یافت تاریخی کازرون در ناآگاهی ساکنان که ریشه در عدم آموزش صحیح و نبود زمینه گفتمان دارد و مدیریت شهری تادرست که ریشه در عدم تدوین برنامه مدون و سیاست‌های یکپارچه در این خصوص دارد. طراحی مشارکتی در قالب آموزش

با تحلیل محتوای مقولات کدگذاری شده به این نتیجه رسیدیم که علت عدم گفتمان‌سازی در طراحی شهری مشارکت‌محور در بافت تاریخی کازرون ناشی از ناآگاهی ساکنان از ویژگی‌های بافت تاریخی (مانند تخریب‌پذیری و فرسودگی بافت) و مسائل اجتماعی (مانند نداشتن هویت، تصمیم به مهاجرت، عدم رعایت حریم شخصی و نبود مرکزی گردشگرپذیر) و فرهنگی (مانند نبود کاربری فرهنگی، غیربومی بودن نماها، نابرابری سطح فرهنگی ایجاد شده ناشی از اختلاط فرهنگی منبث از مهاجرت) است. در اینجا متخصص با هدف آگاهی از بافت و ایجاد مشارکت‌محوری در مشارکت‌کنندگان، آموزش شهروندی را شروع می‌کند. سپس گام دوم آموزش شهروندی شامل کارگاه‌های مقدماتی طراحی شهری است. اهداف آموزش باید پرورش افراد و مخاطبان آن را حوزه‌های درگیر با مشارکت‌کنندگان شامل شود. همچنین محتوای آموزشی باید منجر به ایجاد آگاهی مشارکت‌کنندگان از حقوق خویش، لزوم گفتمان و چگونگی طراحی شهری محله شود. مهارت لازم طراحان شهری شامل تسهیلگری و دیگر موارد ارتباطی است که باید آموزش داده شود. ابزارهای رسیدن به مقصود آموزشی نامحدود و شیوه سنجش این آموزش به‌طوری است که باید ارتباط مؤثر طراح شهری و مشارکت‌کننده و جریان انتقال دانش در بستر دموکراسی کاملاً مشهود باشد.

وگو و مشارکت‌محور نبودن طرح‌ها) و امنیت هستند، در این دسته جای گرفتند. بدین معنا که طراح شهری باید ضمن درک نقش خود به‌عنوان تسهیل‌گر میان مشارکت‌کنندگان و مدیریت شهری، با آموزش شهروندی مشارکت‌کنندگان به ایده‌پردازی پرداخته و پس از تعدیل ایده‌ها به مدیریت شهری در ایجاد برنامه مدون و همه‌جانبه در راستای طراحی شهری مشارکت-محوری کمک کند؛ و مدیریت شهری باید با ایجاد امنیت و جلب نظر مشارکت‌کنندگان با ابزارهایی چون سیاست‌های مدیریتی و ایجاد پویایی اقتصادی مبتنی بر نظر طراح شهری ابلاغ کرده و به‌سوی حفاظت و توسعه بافت تاریخی کازرون گام بردارد.

شکل ۲. طراحی شهری پویا با توجه به زمینه‌ی مشارکت‌ها و آموزش‌ها

تشکر و قدردانی

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تأییدیه‌های اخلاقی

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

تعارض منافع

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

سهم نویسندگان در مقاله

در خصوص مدیریت شهری نادرست نیز مواردی که مربوط به سیاست‌های مدیریتی (اعم از نگاه موزه‌ای، سیاست نوسازی و بلندمرتبه‌سازی، ازهم‌گسیختگی بافت و عدم نظارت بر ضوابط)، اقتصادی (شامل ارزش پایین قیمت بافت و عدم پویایی اقتصادی) و عاملان تأثیر در طراحی (از بین رفتن فضای گفت-

commercial streets at the historical centers of cities. Alexandria Engineering Journal.

[۹] Doyle, C., (۲۰۰۵). Sustainability, urban regeneration and social inclusion, Sustainable development and planning II journal, Vol. ۲, Glasgow Caledonian University, Scotland, UK, PP. ۱۳۴۳-۱۳۵۱

[۱۰] Diamond, J., Liddle, J., Southern, A., & Osei, P. (Eds.). (۲۰۱۰). Urban regeneration management: international perspectives (Vol. ۴۳). Routledge, Translated by Mojtaba Rafieian (۲۰۱۳), Tehran University Publication, Tehran [in Persian].

[۱۱] Hosseini Asl, Shahla, Beyk Mohammadi, Hassan (۱۳۹۱), an analysis of the problems Kazerun erosion texture, Sepehr Scientific-Research Quarterly of Geographical Information, ۲۱(۱-۸۴), ۸-۱۰.

[۱۲] Blečić I, Canu D, Cecchini A, Congiu T, Fancello G. (۲۰۱۸). Factors of Perceived Walkability: A Pilot Empirical Study. Computational Science and Its Applications – ICCSA: ۱۲۵-۳۷

[۱۳] Arayesh, Mansour, Sheikhi, Mohammad Taghi (۱۳۹۹) Investigating the relationship between citizenship education and sustainable urban development (case study: Ardabil city). Urban Sociological Studies, ۱۰(۳۴), ۳۳-۶۰.

[۱۴] Ganji, M., and Niazi, M., and Askari Kaviri, A (۱۳۹۳) An analysis of citizenship culture with an emphasis on citizenship education. Urban Sociological Studies (Urban Studies), ۴(۱۲), ۷۵-۱۰۰.

[۱۵] Teimurnejad, K., and Yuzbashi, A., and Ebrahimi, M. (۱۳۹۶). Effective factors on citizenship education with an emphasis on sustainable urban development (case study: Zanzan Municipality). Economics and Urban Management, ۵(۳), ۷۹-۹۵

نویسنده اول: ۱۰۰ درصد

نویسنده دوم: ۱۰۰ درصد

نویسنده سوم: ۱۰۰ درصد

منابع مالی/حمایت‌ها

موردی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

منابع

[1] Porter, L. and Shaw, K., (۲۰۰۹). Whose Urban Regeneration: An international comparison of Urban Regeneration Strategies, Translated by Manouchehr Tabibian (۲۰۱۲), Tehran University Publication.

[۲] Friedman J. (۱۹۹۰). Empowerment: The politics of Alternative Development, Cambridge (MA), Blackwell.

[۳] Rodwell, D., (۲۰۰۷). Conservation and Sustainability in Historic Cities, Translated by Pirooz hanachi and Yalda Shahtemoori (۱۳۹۳), Tehran University Publication, Tehran.

[۴] Pirayehgar, Milad and Riazi, Fayaz (1390), Providing solutions for educating citizens in the construction and quality improvement of urban spaces in Iran, Media and Citizenship Education, Tehran, Directorate of Citizenship Education, Tehran Municipality, ۴۵۶-۴۶۷

[۵] Behzadfar, Mustafa (۱۳۸۷), The identity of the city, Tehran: Nashr Shahr.

[۶] Abdali, Yaqoub (۱۳۹۶) Spatial analysis of quality of life and crime in inefficient urban contexts (case study: Central part of Tehran), Master's thesis, Faculty of Geography, University of Tehran.

[۷] Nazemi Ashni, Amir and Qadiri, Ruhollah (۱۳۸۵), experience writing from concept to implementation, Tehran, New Industries Center, Ministry of Industries and Mines

[۸] Mehanna, Walaa & Mehanna, Wesam. (2019). Urban renewal for traditional

business students. IIMB Management Review.

[۲۴] Schelings, Clémentine & Calixte, Xaviéra & Elsen, Catherine. (2020). Advocating for Participation in Design: Designers' and Non-designers' New Roles and Responsibilities. The International Journal of Design Management and Professional Practice. 14. 9-27.

[۲۵] Borucka, J., Czyż, P., Mazurkiewicz, W., Pancewicz, Łukasz, & Perzyna, I. (2021). Improving social competencies of architecture students through participatory design of marketplace regeneration. World Transactions on Engineering and Technology Education, 19, 71-78.

[۲۶] Larson, J., & Nelms, S. (2021). Collaborating for Equity in Urban Education: Comprehensive Reform in an Innovative University/School Partnership. Urban Education. <https://doi.org/10.1177/00420859211017976>

[۲۷] Bødker, S., Dindler, C., Iversen, O.S., Smith, R.C. (2022). When and Where Is Participatory Design Done? In: Participatory Design. Synthesis Lectures on Human-Centered Informatics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-02235-7_4

[۲۸] Sanoff, H. (2021). Participatory Design: a historical perspective. Journal of arts & architecture research studies, 2(3), 12-21.

[۲۹] Luck, R. (2018). What is it that makes participation in design participatory design? Design Studies.

[۳۰] Smith, R. C., & Iversen, O. S. (2018). Participatory design for sustainable social change. Design Studies, 59, 9-36.

[۳۱] Bradecki, Tomasz, Anyeley Hallova, and Michal Stangel (2022). "Concretization of Sustainable Urban

[۱۶] Pourjafarian, Zahra, Khodabandehloo, Roohoollah, Assareh, Alireza (۱۳۹۸) A Review of Three Decades of Research in Citizenship Education: A Social Networks Analysis, information and communication technology in educational sciences, ninth year, number (۳۵) ۳

[۱۷] Ahmadi, Yaqub, Alipour, Parveen (۱۳۹۷) Cultural-social components and citizenship culture (case study: citizens of Sanandaj). Social and Cultural Strategy, ۷(۱), ۲۲۷-۲۵۱

[۱۸] Najdaghi, N (1399) Investigating the Philosophical Origin of Community Education in the Citizen Participation Process from the Perspective of Islamic Realism. CIAUJ; ۵(۲): ۱۸۳-۱۹۴

[۱۹] Khatib Zanjani, Nazila, Farajollahi, Mehran, Sarmadi, Mohammad Reza (۱۳۹۰) Application of Non-Formal Education in Citizenship Education (Case Study: Tehran Municipality Urban Planning & Research Center). Cultural Sociology, ۱(۲), ۴۵-۷۱.

[۲۰] Gozzoli, P. C., Rongrat, T., & Gozzoli, R. B. (2022). Design Thinking and Urban Community Development: East Bangkok. Sustainability, 14(7), 4117.

[۲۱] Arayesh, M., and Sheikhi, M., and Ajlali, H. (۱۳۹۸). Formulating a model for citizenship education with an approach based on foundational data theory. Urban Sociological Studies, ۹(۳۱), ۱۱۸-۸۵

[۲۲] Rabbani Khorasgani, A., and Kianpour, M. (۱۳۹۲). Teaching citizenship rights to young people with an emphasis on local assessment and research forums as a practical solution. Urban Sociological Studies (Urban Studies), ۳(۶), ۲۳-۵۶

[۲۳] Muduli, Ashutosh & Kaura, Vinita & Quazi, Ali. (۲۰۱۸). Pedagogy or andragogy? Views of Indian graduate

Design Education in the Project Based Learning Approach—Experiences from a Fulbright Specialist Project" Sustainability 14, no. 12: 6971. <https://doi.org/10.3390/su14126971>

[۳۲] Daneshpour, S., and Ghafari Azar, Z. (۱۳۹۹). Collaborative Participation Approach of Urban Design, from Idea to Design (Heravi Square, Tehran), Tehran. Bagh Nazar, ۱۷(۸۲), ۵-۲۰.

[۳۳] Bødker, S., Dindler, C., Iversen, O.S., Smith, R.C. (2022). What Can We Learn from the History of Participatory Design? In: Participatory Design. Synthesis Lectures on Human-Centered Informatics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-02235-7_3